

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 października 2016 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach Ośrodek (...) w R. II Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Artur Żymelka

Protokolant: Elwira Dembińska - Kołodziejczyk

po rozpoznaniu w dniu 29 września 2016 r. w Rybniku

sprawy z powództwa F. (F.) F. oraz R. (R.) F.

przeciwko (...) Spółce Akcyjnej w K.

o naprawienie szkody

1) zasądza od pozwanej (...) Spółki Akcyjnej w K. na rzecz powodów F. (F.) F. oraz R. (R.) F. solidarnie 288.855,79 zł (dwieście osiemdziesiąt osiem tysięcy osiemset pięćdziesiąt pięć złotych i siedemdziesiąt dziewięć groszy) wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od 13 kwietnia 2016 r.:

2) oddala powództwo w pozostałej części;

3) zasądza od pozwanej na rzecz powodów solidarnie 7.217 zł (siedem tysięcy dwieście siedemnaście złotych) z tytułu kosztów procesu;

4) nakazuje pobrać od pozwanej (...) Spółki Akcyjnej w K. na rzecz Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego w Gliwicach Ośrodka (...) w R. 27.184,47 zł (dwadzieścia siedem tysięcy sto osiemdziesiąt cztery złote i czterdzieści siedem groszy) z tytułu kosztów sądowych.

Sygn. akt II Cgg 30/13

UZASADNIENIE

Powodowie R. (R.) F. i F. (F.) F. w pozwie wniesionym w dniu 9 października 2013 r. do Sądu Okręgowego w Gliwicach Ośrodka (...) w R. zgłosili żądanie zobowiązania pozwanej (...) Spółki Akcyjnej w K. do naprawienia szkody pochodzenia górniczego w budynku mieszkalnym powodów położonym na ich nieruchomości zlokalizowanej w J. przy ul. (...), dla której Sąd Rejonowy w Rybniku prowadzi księgę wieczystą KW nr (...), poprzez zapłatę jednorazowego odszkodowania w kwocie 300.000 zł, wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu oraz zasądzenia od pozwanej na ich rzecz kosztów postępowania sądowego wraz z kosztami zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu pozwu powodowie podali, że są właścicielami nieruchomości położonej w J. przy ul. (...), na której znajduje się budynek mieszkalny. W obiekcie tym występują szkody, które powstały w związku z prowadzoną działalnością górniczą pozwanej i polegają w szczególności na: przechyle budynku, popękaniu jego ścian zewnętrznych oraz stropu komina, popękaniu posadzki wewnątrz budynku, w tym w piwnicach oraz płytek podłogowych w łazience, popękaniu ścian wewnętrznych budynku, w tym w piwnicach, zawilgoceniu ścian wewnątrz budynku, zawilgoceniu piwnic na ścianach zewnętrznych i wewnętrznych oraz zwichrowaniu stolarki okiennej i drzwiowej. Powodowie stwierdzili, że nadto wewnątrz przedmiotowego budynku najprawdopodobniej występują także pęknięcia ścian

zlokalizowane pod panelami i boazerią, których bez dokonania odkryć nie widać. Podnieśli, że budynek mieszkalny był już wielokrotnie naprawiany przez pozwaną, jednak przeprowadzone prace naprawcze nie doprowadziły do skutecznego przywrócenia stanu poprzedniego, ponieważ zawilgocenie ścian w dalszym ciągu występuje, zaś nadłana posadzka w celu wyrównania przechyłu w piwnicy pęka i doprowadziła do znacznego obniżenia wysokości pomieszczeń w piwnicach. Nadto zaproponowany przez pozwaną sposób naprawy przechyłu budynku w postaci poziomowania podłóg doprowadził do znacznej różnicy wysokości w poszczególnych pomieszczeniach.

Pozwana (...) Spółka Akcyjna w K. w odpowiedzi na pozew wniosła o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie od powodów na jej rzecz zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu swojego stanowiska pozwana zarzuciła, że roszczenie powodów jest całkowicie bezzasadne. Podniosła, że naprawiła szkodę w przedmiotowym budynku, ostatnio w oparciu o ugodę pozasądową z dnia 16 czerwca 2010 r., na podstawie której powodowie wykonali remont we własnym zakresie, za który zwróciła im koszty w wysokości 17.100 zł. Pozwana stwierdziła, że od tego czasu nieruchomość powodów znajduje się w nieznacznym stopniu pod wpływem jej eksploatacji górniczej. Zarzuciła, że bryła budynku wbrew twierdzeniom strony powodowej nie wykazuje wychylenia. Podniosła, iż twierdzenia strony powodowej o znacznym zawilgoceniu także są nieprawdziwe, ponieważ istniejące zawilgocenia zostały przez nią naprawione na podstawie ugody poprzez wykonanie odwodnienia budynku i wykonanie izolacji przeciwwilgociowej. Istniejące zawilgocenia w postaci dwóch lub trzech miejscowych plam na ścianach w piwnicach nie są związane przyczynowo z jej eksploatacją górniczą. Pozwana stwierdziła, że zakres zaistniałych w budynku powodów szkód pochodzenia górniczego nie kwalifikuje go do wypłaty odszkodowania, a jedynie do ewentualnego remontu.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

R. (R.) F. i F. (F.) F. są właścicielami nieruchomości położonej w J. przy ul. (...), obejmującej działkę nr (...), zapisanej w księdze wieczystej KW Nr (...) prowadzonej przez Sąd Rejonowy w Rybniku.

(dowód: odpis zwykły księgi wieczystej (...) k. 12-23)

Nieruchomość powodów jest zabudowana budynkiem mieszkalnym o powierzchni zabudowy 82,6 m², kubaturze 444 m³ wymiarach 8,7 x 9,75 m. Budynek usytuowany jest we wschodniej części działki, w niewielkiej odległości od granicy, na lekko nachylonym w kierunku południowo wschodnim, wyglądającym jednorodnie terenie. Dojazd do obiektu jest od strony ulicy (...) i odbywa się poprzez zjazd indywidualny. Budynek mieszkalny jest budynkiem wolnostojącym, dwukondygnacyjny, podpiwniczonym. Ściany budynku generalnie zorientowane są w kierunkach: północ – południe, wschód – zachód. Budynek wybudowany został w 1960 r. w technologii tradycyjnej, murowanej. Ściany fundamentowe składają się z bloczków cementowych, a ściany nadziemne z cegły i pustaków pełnych, dach jest konstrukcji drewnianej, dwuspadowy, pokryty papą, schody są betonowe. Odprowadzanie wody opadowej z powierzchni połaciowych odbywa się rynnami i rurami spustowymi z (...). Budynek nie był zabezpieczony na wpływy eksploatacji górniczej. W późniejszym czasie był ankrowany. Stan techniczny budynku, jak i rodzaj zastosowanych materiałów oraz sposób technicznego utrzymania jest dobry. Gospodarka remontowa budynku prowadzona jest w sposób prawidłowy.

W dniu 22 lipca 2003 r. strony zawarły ugodę, w której przyznano, iż w na skutek ruchu zakładu górniczego ujawniła się szkoda w budynku mieszkalnym w postaci: zawilgocenia ścian piwnic, pęknięcia ścian w wejściu do budynku, pęknięcia i wybrzuszenia posadzki z płytek wraz z podłożem betonowym i cokolikiem w wejściu do budynku, deformacji nawierzchni podwórza, opaski i chodnika z płytek betonowych i kostki brukowej połączona z pęknięciami poszczególnych elementów. Uzgodniono, iż naprawienia uszkodzeń dokona pozwana i nastąpi to poprzez przywrócenie do stanu poprzedniego, a będzie polegać na: wykonaniu izolacji zewnętrznej z folii wokół budynku, naprawie pęknięcia ścian w wejściu do budynku, rozebraniu wybrzuszonej posadzki z płytek wraz z podłożem betonowym i cokolikiem w wejściu do budynku i ponownym wykonaniu, przełożeniu zdeformowanej nawierzchni podwórza, opaski i chodnika z płytek betonowych i kostki brukowej wraz z obrzeżami z wymianą

spękanych elementów i wykonaniu robót towarzyszących, malarskim i porządkowych. W dniu 16 czerwca 2010 r. strony zawarły kolejną ugodę, w której przyznano, iż na skutek ruchu zakładu górniczego ujawniła się szkoda w budynku mieszkalnym w postaci: wychylenia z pionu w kierunku południowo-zachodnim, pęknięć i zarysowań ścian wewnętrznych, tynków na sufitach, posadzek betonowych w piwnicach, miejscowych zawilgoceń i odpadania tynków ściennych w piwnicach oraz tynków zewnętrznych na przedsionku, licznych pęknięć i posiatkowań tynków na elewacji, deformacji i zapadnięcia opasek z płyt betonowych i obrzeży oraz chodnika z kostki brukowej. Uzgodniono, iż naprawienie uszkodzeń nastąpi poprzez przywrócenie do stanu poprzedniego, a będzie polegać na: rozkuciu i zabetonowaniu pęknięć ścian i posadzek betonowych w piwnicach, odbiciu zawilgoconych tynków ściennych w piwnicach i ponownym wykonaniu, przeżyłowaniu zaprawą klejową pęknięcia ścian na parterze i poddaszu, przefilcowaniu lub zatarciu zaprawą zarysowań tynków na ścianach i sufitach, odbiciu spękanych tynków na przedsionku i ponownym wykonaniu po osiatkowaniu, wzmocnieniu ściany zachodniej przedsionka dodatkową ścianką żelbetowa poniżej terenu, przeżyłowaniu zaprawą klejową pęknięć tynków na elewacji, zatarciu zaprawą zarysowanych tynków po osiatkowaniu, przełożeniu zdeformowanych opasek z płyt betonowych i obrzeży oraz chodników z kostki brukowej wraz z obrzeżami, wykonaniu izolacji zewnętrznej ściany północnej i zachodniej z emulsji i folii oraz odwodnieniu tych ścian za pomocą rur drenarskich o śr. 80 mm z podłączeniem do istniejącej kanalizacji i wykonaniu robót towarzyszących, malarskich i porządkowych. W piśmie z dnia 18 lutego 2013 r. powód F. F. (3) zgłosił pozwanej wystąpienie szkód i zażądał wypłaty jednorazowego odszkodowania. W ramach prowadzonego przedsądowego postępowania ugodowego strony nie doszły do porozumienia w zakresie sposobu naprawienia występujących na nieruchomości powodów szkód.

(dowód: pismo pozwanej z dnia 18 lipca 2013 r. k. 5, pismo powodów z dnia 14 maja 2013 r. k. 6, pismo pozwanej z dnia 18 marca 2013 r. k. 7, pismo pozwanej z dnia 7 listopada 2012 r. k. 8, pismo powoda z dnia 18 lutego 2013 r. k. 9, ugoda nr (...) z dnia 22 lipca 2003 r. k. 10-11, ugoda nr 77/138/2010 z dnia 16 czerwca 2010 r. k. 46-48, szkic wychylenia budynku k. 49)

Znaczna większość eksploatacji w rejonie budynku powodów prowadzona była i będzie przez Kopalnię (...). Eksploatacja pokładów węgla w KWK (...) prowadzona jest od 1916 r., w piętrze pomiędzy poziomem 100 m a 700 m i w ograniczonym zakresie podziemowo (poniżej poziomu 700 m). Eksploatację prowadzono w 64 pokładach warstw orzeskich, rudzkich i siodłowych. Prowadzona była na całym obszarze górniczym kopalni, jednak z różnym natężeniem i w różnych jego częściach. W rejonie nieruchomości powodów kopalnia prowadziła eksploatację pokładów: 346/1 w latach 1961 r. - 1964 r., 348/1 w latach 1962 r. - 1965 r., 349 w latach 1964 r. - 1968 r., 350 w latach 1965 r. - 1968 r., 357 w latach 1980 r. - 1984 r., 357 łd. w latach 1984 r. - 1986 r., 358 w latach 1985 r. - 1987 r., 360 w latach 1988 r. - 1990 r., 362+364 w latach 1989 r. - 1991 r., 364/1+2 w latach 1988 r. - 1991 r., 401/1 w latach 1995 r. - 1998 r., 403/3 w latach 1996 r. - 1997 r., 404/3 w latach 1993 r. - 1997 r., 404/4 w latach 1997 r. - 1998 r., 404/5 w latach 1993 r. - 1997 r., 405/1 w latach 2000 r. - 2002 r., 405/2 w latach 2003 r. - 2005 r. W sumie bezpośrednio pod budynkiem powodów wyeksploatowano prawie 25 m węgla. Największa grubość pokładów została wybrana pod budynkiem, po stronie wschodniej, zachodniej i południowej, co mniej więcej oddawałoby kierunki nachylenia budynku i jego poziomów (podłóg). Eksploatacje, które w największym stopniu wpływały na nierównomierne wybieranie pokładów pod budynkiem powodów prowadzone były w drugiej połowie lat osiemdziesiątych i początkowych latach dziewięćdziesiątych minionego stulecia, kiedy to w niedalekiej odległości od budynku powodów po stronie północnej pozostawał niewybrany obszar. Sumaryczne wpływy wszystkich eksploatowanych w rejonie przedmiotowego budynku bez zmniejszenia upływem czasu, wyniosły: obniżenie $W=15045$ mm, nachylenie terenu $T=2,0$ mm/m, odkształcenia poziome $E=-25,7$ mm/m – ściskanie, promień krzywizny powierzchni terenu $R=1,8$ km – I, V, V (kategoria V jest najwyższą kategorią deformacji terenu górniczego). Natomiast sumaryczne (odkształcenia i promień krzywizny) wpływy zmniejszone upływem czasu wyniosły $W=15045$ mm, nachylenie terenu $T=2,0$ mm/m, odkształcenia poziome $E=-15,3$ mm/m – ściskanie, promień krzywizny powierzchni terenu $R=2,2$ km – I, V, V. Powyższe wartości świadczą o silnym, negatywnym oddziaływaniu na budynek powodów, sumarycznego wpływu eksploatacji, prowadzonych przez KWK (...) i (...). Sumaryczne obniżenie na reperze 157, zlokalizowanym na budynku powodów, od 1999 r. do 2012 r. wyniosło 2196 mm, z czego największe obniżenie w ostatnim czasie 175 mm nastąpiło w okresie od 2008 do 2010 r., następne pomiary, kończące się 2012 r. nie miały

wartości większej niż 4 mm rocznie. Sumaryczne obniżenie na reperze 158, zlokalizowanym około 110 m na północny wschód od budynku powodów, od 1999 r. do 2012 r. wyniosło 2 181 mm, z czego największe obniżenie w ostatnim czasie 379 mm nastąpiło w okresie od 2008 r. do 2010, następne pomiary kończące się w 2012 r., nie miały wartości większej niż 8 mm rocznie. Sumaryczne obniżenie na reperze 154, zlokalizowanym około 220 m na północny zachód od budynku powodów, od 1999 r. do 2012 r. wyniosło 2 151 mm, z czego największe obniżenie w ostatnim czasie 398 mm nastąpiło w okresie od 2008 r. do 2010, następne pomiary kończące się w 2012 r. nie miały wartości większej niż 5 mm rocznie. Nieruchomość powodów znajduje się na dnie niecki osiadania, spowodowanej prowadzonymi eksploatacjami, której jakby drugie centrum znajduje się około 450 m na południe od budynku, w tym centrum niecki osiadanie wynosi około 16 m, natomiast w rejonie nieruchomości wytworzyło się plato siadania około 15 m. Sumaryczne więc, abstrahując od pojedynczych eksploatacji, które mogły powodować różne osiadania w różnym czasie, osiadanie w rejonie budynku powodów w chwili obecnej jest prawie równomierne, zarówno pod budynkiem, jak i w jego otoczeniu z tendencją do lekkiego zapadania w kierunku wschodnim i południowym, jednak nie w takim zakresie, jak pomierzone wielkości pochylenia budynku i jego poziomów, które musiały być spowodowane wcześniejszą eksploatacją z lat osiemdziesiątych i dziewięćdziesiątych XX wieku. W rejonie budynku obniżenie będzie wynosiło około 7 m, a przedmiotowa nieruchomość znajdzie się na dość silnie nachylonym skłonie niecki osiadania, która będzie zapadać na południe. Więc obecne, największe pochylenie budynku w kierunku południowym będzie się pogłębiać. Ważnym czynnikiem powodującym szkody w obiektach powierzchniowych jest efekt występującego sumowania się (superpozycji) wpływów eksploatacji w poszczególnych pokładach węgla. Każda kolejna eksploatacja powoduje uaktywnianie się procesów osiadania wywołanych eksploatacjami poprzednimi i powiększa nieckę osiadania. W rejonie budynku powodów poziom wodonośny jest na głębokości około 10 m, więc znacznie poniżej fundamentów budynku i prowadzone eksploatacje nie powinny w jakiś znaczący sposób oddziaływać na stosunki hydrogeologiczne w tym rejonie i nie mogły mieć wpływu na deformacje gruntu i uszkodzenia budynku powodów. W odległości około 20 m na północ od przedmiotowej nieruchomości, w stropie karbonu znajduje się wychodnia uskoku II, o przebiegu wschód-zachód, którego zrzut wynosi około 10-15 m. W uskoku B, również o przebiegu wschód-zachód, o zrzucie około 40 m na północ, znajduje się około 200 m na północ od niego. W rejonie budynku, na północ od niego występują dodatkowo uskoki poprzeczne o kierunkach północ-południe. Wokół terenu przedmiotowego budynku nie występują deformacje nieciągłe, leje czy zalania, jednak ze względu na występowanie w rejonie budynku powodów stref wychodni uskoku, mogących uaktywniać się bez względu na prowadzoną, czy zaprzestaną w ich rejonie eksploatację, nie można wykluczyć, że uskoki te będą się uaktywniać podczas prowadzonych kolejnych, wielokrotnych eksploatacji i dodatkowo wpływać na możliwość uszkodzenia budynku. W okresie od 1 czerwca 2010 r. do 26 kwietnia 2014 r., w odległości do 2 km od przedmiotowego obiektu nie wystąpiły wstrząsy o energii równej lub większej niż 1, (...). Można więc wykluczyć wpływ aktywności sejsmicznej, spowodowanej działalnością górniczą, na szkody występujące w budynku powodów.

W rejonie budynku powodów kopalnia planuje prowadzić eksploatację następujących pokładów, prowadzoną systemem ścianowym z zawałem stropu:

- 408/1 w latach 2014 r. - 2016 r.
- 408/2 w latach 2015 r. - 2020 r.
- 409/1 w latach 2017 r. - 2020 r.
- 409/2 w latach 2022 r. - 2028 r.
- 501/2 w latach 2026 r. - 2034 r.
- 501/3 w latach 2028 r. - 2038 r.
- 502/1 w latach 2035 r. - 2044 r.
- 502/2 w latach 2038 r. - 2050 r.

- 504 w latach 2039 r. - 2044 r.

Zasadniczą szkodą występującą w budynku jest jego znaczne wychylenie z pionu. Naroża ściany północnej wykazują znaczące wychylenie w kierunku południowym i wynoszą 2,3 % dla głównych naroży budynku oraz 2,6 % dla naroża dobudowanej części wiatrołapu. Naroża ściany południowej charakteryzują się analogicznym wychyleniem w kierunku południowym – dla naroża zachodniego 0,7 % oraz 1,2 % dla naroża wschodniego. Budynek znajduje się również w poważnym wychyleniu w kierunku zachodnim. W budynku mieszkalnym maksymalne wychylenie ściany wynosi 26 ‰. Wychylenie powyżej 25 ‰ uważa się za niedopuszczalne z uwagi na bezpieczeństwo użytkownika budynków. Stopień uciążliwości użytkownika przedmiotowego budynku, ze względu na zmierzone wychylenia przekracza 20 ‰, wobec czego został zakwalifikowany do uciążliwości dużej. Wyniki pomiarów odchyień budynku i pochyień podłóg i sufitów świadczą o tym, że proces deformacji ciągłych terenu, a co za tym idzie oddziaływanie na budynek podlega dalszym zmianom.

Ponadto w budynku mieszkalnym powodów występują uszkodzenia w postaci:

- pęknięcia i zarysowania ścian zewnętrznych,
- pęknięcia ścian wewnętrznych,
- pęknięcia posadzki cementowej, nadlanej o ponad 40 cm, w piwnicy,
- pęknięcia płytek posadzkowych w łazience (20 sztuk),
- fragmentaryczne zawilgocenie ścian w piwnicy,
- zarysowanie komina,
- zniszczenia nadproża,
- pofałdowanie paneli sufitowych,
- deformacja stolarki okien i drzwi.

Maksymalne rozwarście rys wynosi 2,4 mm. Występujące rysy ścian nośnych budynku zawierają się w przedziale 1-3 mm, w związku z czym stopień uciążliwości określa się jako mały. Uciążliwość użytkownika obiektu w świetle rozpatrywanych parametrów jest duża z uwagi na wychylenie oraz mała z uwagi na rozwartość rys i spękań. Na nieruchomości powodów występują zawilgocenia ścian piwnic. W związku z informacjami odnośnie przeprowadzanych uprzednio przez stronę pozwaną robót naprawczych związanych z wykonaniem izolacji zewnętrznej, należy stwierdzić, że są one skutkiem eksploatacji pozwanej. Uszkodzenia ścian komina także są wynikiem prowadzonej eksploatacji górniczej. Wychylenia ścian wewnętrznych dochodzą do 2,6 %. Odchylenia od poziomu posadzek na parterze dochodzą do 1,9 %, natomiast na poddaszu budynku do 2,3 %. Większość drzwi w przedmiotowym budynku ulega samowolnemu otwieraniu, bądź zamykaniu, w zależności od ich orientacji w stosunku do przechylu całego obiektu. Występują także wychylenia parapetów i ościeżnic stolarki dochodzące do 2,4 %.

Powyższe uszkodzenia są szkodami powstałymi po 2010 r., gdyż w 2010 r. występujące wówczas uszkodzenia zostały usunięte i odebrane przez pozwaną protokołem końcowego odbioru.

Wychylenie obiektu przekraczające 20 ‰ oznaczają, że powinna zostać wykonana rektyfikacja bryły budynku jedną ze stosownych metod. Rektyfikacji budynków dokonuje się jednak po zakończeniu eksploatacji górniczej oraz kiedy wpływy związane z deformacją terenu zanikną, w związku z czym właściwą metodą określającą sposób naprawienia szkody jest wyliczenie wartości odtworzeniowej budynku wraz z uszkodzoną infrastrukturą. Ponadto należałoby przemurować pęknięcia ścian zewnętrznych, przetrzeć zarysowania, a następnie ujednolicić elewację poprzez malowanie farbą emulsyjną, przemurować pęknięcia ścian wewnętrznych, przeżalować pęknięcia posadzek

w piwnicy i uzupełnić zaprawą cementową, rozebrać posadzki z płytek ceramicznych i wykonać na nowo, skuć zawilgocone tynki w piwnicy i wykonać nowe po uprzednim osuszeniu murów, wyregulować zdeformowaną stolarkę okien i drzwi, przemuruwać uszkodzony komin, wykonać roboty towarzyszące i porządkowe. Stopień zużycia technicznego budynku mieszkalnego powodów zgodnie z metodą czasową R. wynosi 30,82 %. W związku z powyższym koszt wzniesienia budynku mieszkalnego z uwzględnieniem zużycia naturalnego wynosi 215.376,66 zł brutto. W celu odtworzenia przedmiotowego budynku w tej samej lokalizacji oraz o takich samych parametrach technicznych należy również dokonać rozbiórki budynku i koszty z tym związane są również kosztami robót odtworzeniowych. Wysokość tych kosztów nie jest uzależniona od stanu technicznego budynku i wartości jego zużycia. Według biuletynu cen robót przygotowawczych (...) średni koszt rozbiórki 1 m³ kubatury brutto obiektu mieszkalnego wynosi 49,37 zł netto. Po uwzględnieniu współczynnika regionalnego dla robót rozbiórkowych, wynoszącego 1,001 dla województwa (...) oraz podatku VAT wartość robót rozbiórkowych budynku mieszkalnego wynosi 23.697,58 zł brutto. Do kwoty tej doliczyć należy także koszty związane z utylizacją gruzu z rozbiórki budynku powodów. Nieruchomość przy ul. (...) jest nieruchomością niezamieszkałą jej właściciel są więc zobowiązani zapewnić odbiór gruzu budowlanego w drodze indywidualnej umowy podpisanej z przedsiębiorcą świadczącym usługi odbioru odpadów komunalnych i wpisanym do rejestru działalności regulowanej, o którym mowa w art. 9 b ust. 2 ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach. Wysypisko śmieci w J. już nie istnieje. W Punkcie (...) przy ul. (...) w Ś. przyjmowane zaś są odpady wyłącznie od właściciel nieruchomości na których zamieszkują mieszkańcy. Ilość gruzu ceglanego wynosi 63,42 m³, betonowego 68,67 m³, żużlobetonowego 32,93 m³. Według biuletynu cen robót przygotowawczych (...) średni koszt wywiezienia 1 m³ gruzu z terenu rozbiórki samochodami samowyladowczymi na odległość do 1 km wynosi 31,84 zł netto, natomiast dodatek za każdy następny 1 km odległości przewozu wynosi 2,92 zł netto. Po uwzględnieniu współczynnika regionalnego dla robót rozbiórkowych, wynoszącego 1,001 dla województwa (...), podatku VAT oraz odległości 15 km od pobliskiego składowiska (...) Sp. z o.o. w J. przy ul. (...) koszt wywiezienia gruzu wynosi 14.775,07 brutto. W celu otrzymania ilości wagowej gruzu koniecznego do wywozu i utylizacji należy pomnożyć obliczone wartości (ilość gruzu) przez ciężar objętościowy. Cena za utylizację gruzu budowlanego (kod odpadu: (...)) na pobliskim składowisku (...) Sp. z o.o. w J. przy ul. (...) wynosi 85 zł. Uwzględniając podatek VAT koszt utylizacji gruzu wynosi 35.006,48 zł brutto. W związku z powyższym koszt jaki muszą ponieść powodowie do odtworzenia przedmiotowego budynku wynosi 288.855,79 zł brutto (215.376,66 zł + 23.697,58 zł + 14.775,07 zł + 35.006,48 zł).

(dowód: opinia biegłego sądowego z zakresu górnictwa i geologii K. K. z dnia 26 kwietnia 2014 r. k. 60-143, opinia biegłego sądowego z zakresu budownictwa i szkód górniczych M. S. z dnia 10 października 2014 r. k. 176-234, uzupełniająca opinia biegłego sądowego z zakresu budownictwa i szkód górniczych M. S. z dnia 19 stycznia 2015 r. k. 260-265, ustna opinia uzupełniająca biegłego sądowego z zakresu budownictwa i szkód górniczych M. S. na rozprawie w dniu 14 kwietnia 2015 r., ustna opinia biegłego sądowego z zakresu górnictwa i geologii K. K. na rozprawie w dniu 10 lipca 2015 r., opinia biegłego sądowego z zakresu budownictwa K. M. z dnia 22 marca 2016 r. k. 388-487, uzupełniająca opinia biegłego sądowego z zakresu budownictwa K. M. z dnia 24 czerwca 2016 r. k. 528-534, pismo wójta gminy Ś. z dnia 22 września 2016 r. k. 580-581)

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo zasługiwało na uwzględnienie w przeważającej części.

Dochodzone przez powodów żądanie wynikało z faktu wystąpienia szkody na ich nieruchomości spowodowanej ruchem zakładu górniczego pozwanej, a ponieważ ruch ten prowadzony był zgodnie z ustawą prawo geologiczne i górnicze, to do naprawienia wyrządzonej tym ruchem szkody zastosowanie miały przepisy tej ustawy. Chodzi przy tym o ustawę prawo geologiczne i górnicze z dnia 4 lutego 1994 r. (tekst jedn. Dz.U. z 2005 r., Nr 228, poz.1947 z późn. zm.), ponieważ Sąd rozpoznający niniejszą sprawę podziela stanowisko wyrażone przez Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 22 listopada 2013 r. (III CZP 75/13, OSNC 2014/7-8/75), że do spraw o naprawienie szkód wywołanych ruchem zakładu górniczego, w których zdarzenie wywołujące szkodę, jak i jej powstanie, miały miejsce przed dniem 1 stycznia 2012 r. – kiedy to w życie weszła aktualnie obowiązująca ustawa - stosuje się przepisy poprzedniej ustawy z 4 lutego 1994 r. – Prawo geologiczne i górnicze (tak też m.in. Sąd Apelacyjny w Katowicach w wyroku z dnia 29 stycznia 2014

r., I ACa 635/13, LEX nr 1437968 oraz w wyroku z dnia 5 lutego 2014 r., V ACa 635/13, LEX nr 1437984). Jak wynika z zebranych w sprawie dowodów nowe szkody zaczęły się ujawniać po remoncie przeprowadzonym przez powodów w 2010 r., w związku z zawartą w tym roku ostatnią ugodą. Skoro wówczas naprawiono istniejące szkody – sama pozwana w odpowiedzi na pozew zarzucała, że wszystkie szkody, które wystąpiły do tego czasu zostały naprawione - a następnie pojawiły się nowe, w tym dalsze pochylenie wymagające zgodnie z opinią rektyfikacji, a nie jak poprzednio poziomowania podłóg, zawilgocenie piwnic, uszkodzenie komina, to nie może budzić wątpliwości, że oddziaływujące na nieruchomości powodów wpływy pozwanej doprowadziły do wystąpienia nowych szkód, do których naprawy pozwana jest zobowiązana. Biegli sądowi z zakresu budownictwa nie tylko stwierdzili wystąpienie nowych szkód, ale jednocześnie zdecydowanie wykluczyli, aby były one wynikiem innych zdarzeń, skoro – jak wynika również z ich opinii - powodowie prowadzili prawidłową gospodarkę remontową, a w budynku nie występowały wady budowlane.

Stosownie do art. 91 ust.1 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. Prawo geologiczne i górnicze właściciel nie może sprzeciwić się zagrożeniom spowodowanym ruchem zakładu górniczego, jeżeli ruch ten odbywa się zgodnie z zasadami określonymi w ustawie. Może żądać naprawienia wyrządzonej tym ruchem szkody zgodnie z przepisami tej ustawy.

W myśl art. 97 tej ustawy w sprawach o naprawienie szkód górniczych orzekają sądy powszechne (ust.1), jednakże sądowe dochodzenie roszczeń jest możliwe dopiero po wyczerpaniu postępowania ugodowego. Warunek wyczerpania postępowania ugodowego jest spełniony, jeżeli przedsiębiorca odmówił zawarcia ugody albo od zgłoszenia przedsiębiorcy żądania przez poszkodowanego upłynęło 30 dni (ust.2).

Warunek wyczerpania postępowania ugodowego w zakresie zgłoszonego żądania został w rozpatrywanej sprawie spełniony, ponieważ powodowie przed wniesieniem pozwu występowali do pozwanej o ugodowe załatwienie sporu, jednakże w wyżej wskazanym terminie nie doszło do zawarcia ugody, która załatwiałaby kwestię naprawienia występującej na nieruchomości powodów szkody pochodzenia górniczego.

Poprzez odesłanie wynikające z art. 92 w/w ustawy Prawo geologiczne i górnicze, zgodnie z którym do naprawiania szkód, o których mowa w art. 91 ust. 1 i 2, stosuje się przepisy Kodeksu cywilnego, o ile ustawa nie stanowi inaczej, do przyjęcia odpowiedzialności odszkodowawczej pozwanej regulowanej w/w ustawą konieczne było ustalenie, że w nieruchomości powodów powstała szkoda oraz, że istnieje adekwatny związek przyczynowy (art. 361 k.c.) pomiędzy powstałą szkodą a działalnością górniczą pozwanej.

Zgodnie z art. 94 wyżej powołanej ustawy naprawienie szkody powinno nastąpić przez przywrócenie stanu poprzedniego (ust.1).

Stosownie do art. 95 tej ustawy jeżeli nie jest możliwe przywrócenie stanu poprzedniego lub koszty tego przywrócenia rażąco przekraczałyby wielkość poniesionej szkody, naprawienie szkody następuje przez zapłatę odszkodowania (ust.1).

Skoro powodowie wystąpili z pozwem w niniejszej sprawie w dniu 9 października 2013 r., a szkody, które zaczęły się pojawiać po zawarciu ugody z dnia 16 czerwca 2010 r. i nie miały charakteru nagłego, a ich powstawanie i ujawnienie było rozciągnięte w czasie, to stwierdzić należy, że do przedawnienia nie doszło, ponieważ wniesienie przez powodów pozwu, stosownie do art. 123 § 1 pkt 1 k.c. spowodowało przerwę biegu przedawnienia.

W oparciu o dowody zebrane w sprawie, w tym opinię biegłych sądowych z zakresu budownictwa Sąd ustalił, że oddziaływanie wpływów pozwanej po 2010 r. doprowadziło do konieczności naprawy szkody poprzez rektyfikację, a przy uwzględnieniu, że na skutek działalności pozwanej budynek dalej będzie się pochylał stwierdzić należało, że naprawienie szkody poprzez przywrócenie stanu poprzedniego jest ekonomicznie nieuzasadnione.

Dotychczasowy sposób naprawy poprzez poziomowanie podłóg okazał się na skutek dalszego pochylania niewystarczający. Zwrócić przy tym należy uwagę na fakt, że jak wynikało z opinii biegłego sądowego z zakresu budownictwa M. S. już poprzednio trudno było mówić o przywróceniu stanu poprzedniego, skoro w wyniku poziomowania podłóg doszło do znacznego obniżenia wysokości pomieszczeń. Opierając się na opinii

biegłego sądowego K. M., która w zasadniczej części nie była kwestionowana, Sąd ustalił wartość jednorazowego odszkodowania, stosownie do przytoczonego art. 95 ustawy prawo geologiczne i górnicze, na kwotę 288.855,79 zł i kwotę tę zasądził od pozwanego na rzecz powodów solidarnie wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie, na podstawie art. 481 § 1 i 2 k.c., od dnia 13 kwietnia 2016 r., tj. dnia następnego po dniu doręczenia stronie pozwanej (k.497) opinii biegłego sądowego K. M., w której wyliczona została wysokość należnego odszkodowania. W ramach odszkodowania Sąd wbrew zarzutowi pozwanej, w podkreślić należy, że był to jedyny zarzut strony pozwanej do opinii w/w biegłego, uwzględnił również koszt rozbiórki budynku i wywozu gruzu na wysypisko w J.. Sąd Okręgowy w tym zakresie podziela stanowisko wyrażone przez Sąd Apelacyjny w Katowicach z dnia 25 października 2012 r. (I ACa 637/12, LEX nr 1236379), zgodnie z którym naprawienie szkody górniczej przez zapłatę sumy pieniężnej na podstawie art. 95 ust. 1 prawa górniczego i geologicznego powinno obejmować naprawienie całej szkody, w tym także tej jej części obejmującej koszty rozbiórki obiektów. Podkreślić należy, że stanowisko to znalazło potwierdzenie również w wyroku Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 19 lipca 2016 r. (V ACa 934/15, niepubl.), w którym Sąd Apelacyjny także stwierdził, że ponieważ uszkodzenie budynku pozostaje w adekwatnym związku przyczynowym z ruchem zakładu górniczego pozwanej, a skutkiem tego uszkodzenia jest konieczność dokonania rozbiórki budynku, to powodom przysługuje roszczenie odszkodowawcze obejmujące koszty tejże rozbiórki. Za bezzasadny należało również uznać zarzut zawyżenie kosztów rozbiórki o opłatę za przyjęcie gruzu, ponieważ z uzyskanych informacji wynika, że skoro powodowie nie zamieszkują w uszkodzonym budynku i nie są zameldowani jako mieszkańcy Gminy, to nie przysługuje im prawo bezpłatnego składowania gruzu. Wbrew twierdzeniom pozwanej powodowie nie mają również możliwości składowania gruzu na terenie wysypiska w J., ponieważ zostało ono zamknięte. W tej sytuacji należało podzielić opinię biegłego sądowego K. M. także w zakresie kosztów wywozu gruzu na wysypisko w J.. Po wydaniu opinii przez biegłego sądowego K. M. strona pozwana nie wykazała także w tym zakresie dalszej inicjatywy dowodowej, nie wniosła również o uzupełnienie postępowania dowodowego, w związku z czym nie wykazała m.in., że koszty wywozu gruzu mogą być niższe niż wskazano to w w/w opinii biegłego sądowego.

W pozostałej części Sąd oddalił powództwo jako niezasadne.

Powodowie ulegli jedynie co do nieznaczonej części swojego żądania, w związku z czym Sąd na podstawie art. 100 zd. 2 k.p.c. w zw. z art. 98 § 3 i 4 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c. w zw. z § 6 pkt 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz.U.2013.490 j.t. z późn. zm.) w zw. z § 21 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U.2015.1804) zasądził na jego rzecz od pozwanego kwotę 7.217 zł z tytułu kosztów procesu, na które złożyło się wynagrodzenie profesjonalnego pełnomocnika w wysokości 7.200 zł oraz zwrot opłaty skarbowej od udzielonego pełnomocnictwa w kwocie 17 zł. Jednocześnie Sąd na podstawie art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U.2016.623 j.t.) w zw. z art. 100 zd. 2 k.p.c. nakazał pobrać od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Gliwicach Ośrodka (...) w R. sumę 27.184,47 zł z tytułu kosztów sądowych, na którą złożyła się opłata sądowa od pozwu oraz wydatki na opinię biegłych sądowych.